

ritter staen mit eynē bloessen sweere
ynde hey sprach zo myr. Yt en sij
dan dat du dem sijs geboersam. soe
salt du werdc̄ doue gellagen mit al/
le dynem volck. **S**oe sent Leo
hadde geschreuen eyn brieff zo Fa/
biano dem bischoff van Constanti/
nopol teghen Eutitū ynde Nesto/
rium. soe leyde hey yn op sente Pe/
ters graff. ynde hey gaff sich in syn
gebede ynde zo vasten ynde sprach.
Soe wat ich in desem brieff geschre/
uen hain ynd dair gedwalt als eyn
mynsch. du dem beuaelen is dye soz
ghe der kyrchen. corrigier dat ynde
verbessers. In nae. xl. daghen als he
bedede. soe offenbairde sich ym sente
Peter ynde sprach. Ich hain yt gele/
sen ynde gebessert. Inde leo nam de
brieff. ynde vant yn mit sent peters
hant gecorrigiert ynde gebessert.
Sente leo was ouck op eyn ander
zyt in synē gebede ynde in vastē. xl.
daghe by sent Peters graff. ynde he
badt yn dat he ym genaide verwer/
uen solde van synen sunden. Inde
sent Peter verscheene ym yn sprach.
Ich hain vnsen heren vur dich ghe/
beden. ynd hey hant dyr all dyn sur/
de vergeue. Mer alleyn salst du vn/
dersucht werden van dem op leggē
der hende. dat is. van dyr sal geeys/
chen werden off du wail off anders
hais dyn hende op geleyt. He starf
in dem jair vns heren. cccclx.

**Die legende van sent
Peter dem fursten dē
apostolen. .: ✱ .:**

hey saghede zo vorrens dem
man genoempt Ananias in
synre huifrouwen Saphira
eyren doit. ynd he macht ghe
sont de man Eneas d' ghich
tich ynd lam was. ynd he do
ifte Cornelius van Cesarië.
ynd verweckte van dem doe
de Tabitam. ynd mit de schee
me syns lichaams machte hey
gesont die trancken. He wa
ert van Herodes gekerkeret.
ynd van dem engel verloest.
Wye gedain syn spijsse ynde
syn cleyder warē. dat tzyget
he in sent Clemens boich ynd

Petrus d' apol
tel was vnder all den
anderen apolsten ynd
bouen all dye anderen
apostolent vuyrigher van lieffden.
Want he wolt wyssen den verredet
vns heren. want als Augustinus
spricht. hadde he yn gewist. he solde
yn mit den zenden zo rissen hain.
Ind daerom enwolde ym der here
synē verredet nyet noemen. Want
als johēs guldemōt spricht. hadde
he yn genoempt. petrus solde zohāt
op gestain hain. ind. yn doit geslaē.
Dese Petrus ginc op der see zo
vnsen heren. inde he was verlore
mede zo sijn in vns herē transfigu
rierynghe. dat is dye verwandelin
ghe in eyn ander gesteltenisse. inde
ouch in der opverweckynge d' jonck
frouwen. Hey vant in des vischs
mont de peninck. He ontfincē vā
vnsen heren die slussel van de hym
melrych. ind he ontfincē dye schayff
van christo zo voiden. Ind in dem
pinxste dach bekeerde hey durch syn
predicacie drie dusent mynschen. yn

spricht. Alkyn broit mit oliuē bla
deren ind seldē mit koel moys plach
ich zo essen. Mer dat cleyt dat du
suis. hain ich. dat is myn rock myt
eynem mantel. ynd ich beghere an
ders niet dā dit. Men leest ouch dat
hey alzyt in synē bossem droech eyn
sweysdoich daer he alzyt syn tranē
mede droeghede. Want wanneere
he gedachte **J**hūs suesse sprack. ind
synre wandelingh. soe enlonde hey
van groisser lieffden syn tranē ny
et onthalden. Ind als he ouch ge
daicht wye dat he synē meyster ver
leinet hadde. soe schrijede he ouer
vloedich seer. Inde also seer hadde
he schrijen in der gewoente. dat syn
aengesicht scheen beschrompen van
tranen. als Clemens spricht. Ser
selue Clemens spricht ouch dat. wā
nere he hoerde den haen crayen des
nachts. dan plach he op zo staen in
syn gebede. ind als dan plach he seer
zo schrijen. Ser selue Clemens na
dem als in Scolastica historia ge
schreue is. spricht. Soe mē sent **P**e
ters vrouwe leyde zo dem doit. soe

wart petrus mit groiffen vrouwdē
vroelich. Ind he rieff yr nae mit ey/
nem eyghen namen. **D** myn wyf ge
den. **E** des heren. **O**p eyn tyt dae
sent peter twee van synen iunghe/
ren sende zo predigen. ynde sy. xv.
dach wart gegaen hadden. soe starff
der ein. ynd der ander keerde weder
yn botschafte dat daer geschiet was
Mc spricht dat dit marcialis was
offertlige ander saghen dat yt sent
Maternus was. **A**nders wae leest
men dat der eyrste was sent Fron/
to. ynde der geselle der doit was.
dat was sent georgius eyn priester.
Sae gaf ym sent peter synen staff.
ynd hies yn zo synem gesellen gaē.
ynd hies yn op yn leggen. **S**ae he
dat gedaen hadde. doe stont der ghe
ne zohant op der. xl. daghe doit ge
weest hadde. **T**zo den tyde was
zo ierusalem ein zoener ynd ein
swartzkunster der Symon genoēpt
was. **D**ese sprach dat he dye eyrste
waerheyt weer. ynd hey sprach ouch
dat dye in yn geloueden dat sy dat
ewighe leuen hain solden. ynd hey
sprach dat he almechtich weer. ynde
dat ym gheyn dyng onmoeghelic
weer. **M**en lieft ouch in clemens bo
ich. dat he sprach. **I**ch sal werde aen
gebeden offenbairlich als god mit
godlichen eeren. yn wat ich wil dat
mach ich doen. **O**p eyn tyt dae ra
chel myn moider myr beuail op dat
velt zo gaen dat ich koren snede. dae
ich dye sechel sach geset. soe geboet
ich yr dat sy snede. ynde sy snede al
leyne zien werue meer dan dye an
der. **H**e sprach ouch nae dem als je
ronimus spricht. **I**ch ben dye rede
godes. ich ben der soen. ynde ich ben
der troister. ich ben almechtich. ich

ben die siele gods. **I**nde hey machte
dat dye coepperen slangen sich kwe
echden. ynde hey machte dye koepp
peren ynd dye steenen keelde lachen
ynd dye honden singhen. **D**ese symon
als **L**inus spricht wolde disputie
ren teghen petru. ynd wolde kweij
sen dat hey god was. **A**ls sy zosa/
men quamen op den gesezten dach
daer men disputiere solde. **S**oe spr
ach **P**etrus zo den ghenen dye dair
by stonden. **B**roeder d vrede sy mit
vch. die welke die waerheit lief hede
Symon sprach zo ym **W**yr en ha
in dyns vreden niet zo doin. **W**at
is dat hier vrede yn eyndrechticheit
is. soe enmoegē wy dan gheyn pro
fijt ynd nutz doin die waerheyt zo
vinden. want die morder hain vnd
sich vreden. ynd daerom roeff den
vreden niet. mer den strijt. **W**at als
tween vechten. soe is dan vrede als
der ander verwonnen is. **I**nd sent
Peter sprach zo ym. **W**aerom vru
chstu dich den vreden zo hoeren ynd
zo noemen. want van den sunden
koempt strijd. mer daer geyn sunde
en is. daer is vrede. **I**n der disputa
cien vindet men dye waerheyt. ynd
in den wercken dye rechtuerdicheyt.
Symon antworde. **D**u saghes ni
et. **M**er ich wil dyr zoenen dye moe
genheit mynre gotlicheit. op dat du
mich bald aenbedē werdes. **I**ch bin
dye eyrste cracht. yn ich mach vliegē
durch die lucht. in ich kan nuwe bo
em maken. ynde steyne in broit
verwandelen. ind duyre in dē vuyr
sonder verberne. ynde ouch al dat
ich wil dat mach ich doen. **S**ae dis
putierde **P**etrus entgegen symon.
ynd ontdecket all syn boesheit. **D**ae
Symon sach dat he sent **P**eter niet

enmochte wedstaen. soe wairp he alle
syn boicher van der swarzen kunst
ynde van synre zoenerie in dye see.
op dat men niet gewaer en solde wer
den. dat yt eyn zoenerer were. Ind
he noch zo Romē dat men yn daer
vur god halden solde. Sae dit sen
te peter vernam. soe volgede he ym
zo Romē. **I**n dē vierden jair vā
Claudius ryck des keyfers quā sent
Peter zo Roemen. ynde sass daer
xxxv. jair. Inde he ordinerde als io
hannes belech schrijft twee bischof
fen. **L**inū yn Cletū. dē eynē bynnē
d muerē. ynde dē anderē bussen der
mueren. ind predichte ynd bekeerde
veel volcks. ynde machte veel myn
schen gesont. ynde want he in synre
predicacien verhoiff ynde preec seer
dye ionckerschaft ynde dye kuyfch
eyt. Daerom bekeerde hey vier con
cubynen dye Agrippa hadde dat sy
nummermeer zo ym comē enwol
den. jn daerom wart Agrippa zo
nich vp Petri. ynde souchte sachen
entgegen Petrus. **S**aer nae of
senbairde sich vnse here sent petrus
ynd sprach. Symon ynde Nero ge
dencken entgegen dich. mer vrinchte
dich nyet. want ich ben mit dyr dat
ich dich verlossen sal. **I**n ich sal dyr
geuen zo eynē droift mynen knecht
paulus. der morggen bynnē romen
komen sal. Ind vm dat petrus wij
ste als Linus schrijft dat he zobāt
steruen solde. soe vergaderde he die
broeder. ynde nam Clemens hant.
ynde ordinerde yn pays zo romē.
ynde zwancē yn zo sitzen in synē
stoil vur sich. Hier na soe quā pau
lus bynnen romen als der here ghe
spracchen hadde. ynde begonde mit
petrus christū zo predigē. **M**er sy

mon der zoenerer was so wail mit
Nero. dat men yn hielt sonder alle
zwoyel vur eyn verwaerre syns le
ues ynde synre selicheyt ynd der gā
tze stat. **A**ls leo der pays schrijft
soe stont he op eynen dach vur Ne
ro. ynde syn aengesicht wart harte
lich verwandelt. ynd scheen nu alt
nu junck. **S**oe dat Nero sach. soe
hielt he yn vur den waren gods so
en. **S**ae sprach symon der zoene
ner zo Nero als leo spricht. **D**alre
guedertierenste keyser dat du wys
sen moechst. dat ich der wairaffige
gods soen bin. soe doen mich onth
effdē. yn ich sal op dē derde dach we
der op verstaen. **D**aerom kenail ne
ro dat men yn ontheffdē solde. jn
de dae der hencker meynde Symon
zo onthefden. soe onthefde he ey
nen weder. **M**er Symon durch syn
swartze kunst bleeff ongequetst. yn
de versamelt dye leden van dem we
der ynde helet sy. inde verbarg sich
drie daghe. **M**er dat bloit van dem
weder bleeff daer verhart. Inde op
den derden dach. soe vertzoende sich
Symō vur Nero in sprach. **H**eiff
myn bloit dat vyl gestorzt is vyl
wyschen. wāt ich der onthefst was
als ich verheyssen hadde. byn op ver
standē op den derden dach. **I**n dae
yn Nero sach. soe verwonderde he
sich. ynde hielt yn vur den wairaff
tigen godes soen. **D**it voergeschre
uen spricht Leo. **B**ewijlen ouch
als Symon mit Nero in synre ca
mer was. soe sprach d dunel in syn
re glijchenisse bussen dem volck. jn
dye vā Romē hadden yn ouch in
so groiffer weerdicheyt dat sy yem
machten eyn keelde. ynde schreuen
daer op desen tytel. Symon dē hyl

lighen god. **I**n als Leo spricht
soe ghinc sent Peter ynde sent paul
lus in zo Nero ind ontdeckten ym
al Symons houerie. **I**nde petrus
sprach ouch daer zo. Gelijch als in
christo zwae substancien syn dat is
gots ynd des mynschen. alsus ouch
syn in desen houener zwae substā
cien dat is des mynschen ynde des
duuels. **S**oe sprach Symon als
Marcellus schrijft ynde Leo. **V**p
dat ich niet lenger moes lijdē desen
vyant. soe wil ich mynē engelen ge
bieden dat sy mich wrechē ouer ym.
Petrus antworde ym. **I**ch en vru
chte dyn engele nyet. mer sy vrucht
ten mich. **N**ero sprach. **E**n vruchtst
du Symon niet. der syn gotheit in
den wercken verzoent. **P**etrus ant
worde ym. **I**s dye gotheit in ym. so
saghe he myr wat ich nu gedencke.
off wat ich nu doe. ynde ich sal myn
gedencken in dyn oir sagen. op dat
he niet liegē enmoghe. **N**ero sprach.
Kome hier ym sage myr wat du ge
denckes. **P**etrus der ghinc zo yem.
ym sprach heimelich. **H**eis myr brē
ghen ghersten broit. ynde myr heim
lich geuen. **I**nde dae dat broit ghe
bracht was. ynde petrus gebenedijt
hadde. ynde in synen manwen ver
borgken. soe sprach he. **S**ymō d sich
seluen god gemacht hait. der saghe
nu wat men gedacht haue. ym wat
men gesacht haue. ynde wat gedair
is. **S**ymon antworde. **P**etrus sage
meer wat ich gedencke. **P**etrus ant
worde. **W**at Symon gedencke dat
sal ich mit den wercken zoenen dat
ich dat wisse. **S**oe wart Symon
zornich. ym rieff. **G**roys hōde moif
sen komen ynde moissen petru ver
slynden. **I**nde zohant quame dair

groisse hōde. ynd schossen op petrus
Mer he gaff yn dat gebenedide bro
it. ynde he verjaghede sy daer mede
Doe sprach petrus zo Nero. **S**uch
Ich zoenet dyr dat ich wil wiste
wat Symō entgegghen mich geda
chte. niet myr den woirden mer mit
den wercken. **W**ant he der ghelo
uet hadde dat he entgegen mych
senden solde enghelē. der sendet nu
hōde entgegen mich. op dat he be
wisse dat he gheynen gotlichen en
ghel enhaue. mer hontsche enghelē.
Sae sprach Symon. **H**oert Pe
trus ynde paulus. **A**ll enmach ich
vch hier nyet doen. **W**yr sulken lo
men daer ich vch sal rijchten ynde
ordelen. **M**er nu spaer ich vch. **S**it
vorgescreuen spricht leo der pays.
Sae waert Symon als ege
sippus ynde linus saghen soe hou
dich. dat he sich dorret beruemen.
dat he moechte dye doeden verwe
cken. **I**nde yt geniel dat cyn iunghe
linck starff. ynde men rieff daer Sy
mon ynde petrum. **I**nde durch sy
mons aengenen. soe bestedichten sy
alle. dat men den ghenen doede sol
de der den doeden iunghelinck nyet
verwecken enmoechte. **S**oe Sy
mon op den doeden iunghelinck
syn houerie dede. soe sagen die ghe
ne die daer vmtrent stonden. dat der
doede iunghelinck dat heest weghe
de. dae rieffen sy alle. ynde wolden
sente peter steynen. **M**er petrus en
konde naw dat volck doen swygen
ynde sprach. **I**s dat der doede leuer
soe stae he op ynde wandere. ynde
sprech. **A**nders soe sult yr wyssen.
dat yt der duuell is. der des doeden
iunghelincks heest keweget hayt.
Mer men heiff Symon van de kō

soe reysde hey zo Roemen gegheft
symon den zoener. ynde dair pre/
dicke hey Christus euangelii. inde
hey was daer pays. xxxv. jair. Mer
in dem. xxxvi. jair nae Christus doit
waert hey van Nero gecruyzighet
neder waert als hey woude. Bis
her zo. ysidorus. ¶ In dem selue
daghe verscheene petrus ynd pau/
lus dionisio. nae dem als he schrijft
in dervorgenoemten epistel mit de
sen woirden. Merck dit mirackel.
Such dat wonder myn lieue broed
er ymotheus in de dage eyrs doits.
Want ich was daer dae sy scheyden
Mer nae eyrem doit. sach ich sy zo
samen hant mit handen in dye stat
komen. ynde gecleyt mit eyne cley/
de des lichtes. inde sy waren verzi/
ert mit croenen der clairheyt ynde
ouch des lichtes. Dit spricht dio/
nisius.

Nero bleeff nyet on/
gestraift. mer um de
se mysdaet. ynde ander dye hey ghe/
dait hayt. soe doede hey sich seluen
myt synre handt. Inde van synen
mysdaden ynd ongeboerlichen din/
ghen dye hey kedreuen hayt weil/
ten wyt hyer enwenich schrijuen.

¶ Dae Seneca syn meyster als
men leest in eyne historiē daer me
den oirsprunck off den meyster niet
aff enweys. Hoffte zo hain ein bil/
lichen ynde gheboerlichen loen van
synre arbeyt. soe hyes yn Nero kien
sen in welches boeme zwelg hey be/
gheerde zo hanghen. ynde sprach
dat he dat loen solde hain vur syn
arbeyt. Mer dae yn Seneca vraghe

de waer mede hey die pijnē ynd den
doit verdient hadde. Soe hyes hey
dat men eyn scharp sweert steerlich
bouen syn scheydel schudden solde
Mer Seneca der neyghede mit de
heefft van dem dreyende sweert ind
vrucht seer dat hey solde verderue
durch dat perickel des doits. Soe
sprach Nero. O meyster waerom
neyghest du mit dem heefft de drey/
ende sweert. Seneca antworde ym.
Ich ben eyn mynsche. ynd dairom
vrucht ich de doit. in steerff vngern
Nero sprach zo yem. Ich vruchte
dich ouch noch als ich plach zo doin
doe ich eyn kynde was. Inde daer
ym. soe langhe als du leues. soe
mach ich nyet rustelich leuen. Dae
sprach Seneca. Moes ich dan ster/
uen. soe ghonne myr alsus veel. dat
ich moeghe kyesen wat doit ich wil.
Nero antworde yem ynde sprach.
Kies haestelichen ynde verlenghe
dijn leuen nyet. Soe dede Seneca
eyn badt machen in wasser. ynde de
de sich laissen an beyden armen. in/
de alsus bleeff he daer doit mit dem
bloide dat hey daer vyss lies loiffen
Inde alsus hadde he syn naemen
creeghen als durch eyn vurzeichen
Want Seneca beduydet sich selue
doedende. Want he doede sich sel
uen. al dede hey yt noede. ¶ Men
leest dat dese Seneca twee broeder
hadde. Ser eyn hies julius galli/
us. ynde dese doedet sich ouch selue.
Ser ander hies Mela. ynde der
was Lucanus des poeten vader.
In desen Lucanus dede Nero snij
den in syn zeenen. ynde alsus starff
he. Euer soe wart Nero getrecte
vyl synre raserije zo eyne onsprech/

licher volghernicheyt als men leest
in der vuyghenoempten hystorien.
He beual dat mē syn moeder doe
den solde. ynde op snyden. vū dat
he sien wolde. wae he in eyrem bu/
yck op gevoet was. **M**er dye me/
ster dye straiſſten yn dat he syn moi/
der wolde doen doeden. ynde sprae/
chen dat yt dye rechten verboeden.
ynde dat yt nyet zeeulich enweere.
dat eyn kynt syn moeder doede. dye
yn mit soe groiſſer pyne ghebaeren
hadde. ynde mit soe groiſſer arbeit
ynde sochvoldicheyt op ghevoet
hadde. **N**ero sprach zo yn. soe doet
mich dan eyn kynt draghen yū da/
er nae gebeeren dat ich wyſſen moe/
ghe. wye groiſſe pyne myn moeder
leet. **I**nde desen wilken hadde hey
begrieffen van kynde zo draeghen.
vū dat hey eyn wiſſe dye in arbeyt
lach hoerde roeffen dae he dūch dye
stat ghinc. **D**ese meester sach den
ym. yt is nyet moeghelich dat we/
der dye natuer is. ynde mē en mach
niet wyſſen dat gegen dye vernufft
is. **S**oe sprach **N**ero zo yn. yt en/
sy dan dat yt mich doet ein kynt dra/
ghen ynde gebeeren. soe sal ich vch
alle layſſen doeden mit eynē wree/
den doit. **S**oe machten sy ein drack
ynde gauen ym all heymelich eynē
vorsch zo drincken. ynde dat dede sy
mit eijre meysterie wassen in synem
lijchaem. ind zohant swall syn bu/
yck vū dat hey niet verdragen en/
mochte dat der natueren contrarie
was. also dat **N**ero meinde dat hey
swaer hadde geweest mit kynde. in/
de sy deden halden den dach na dat
sy wiſſten dat der vorsch volwassen
solde. **I**nde sy sachden dat hey vū
dye dracht dit ynde dat moiste hal

den. **Z**o dem leesten wart hey seer
gepijnicht. **I**nde hey sprach zo den
meysterē. **V**erhaist die tyt d' dracht
Want vū dye tyt der geboert en/
mach ich nauwe ademen. **S**ae ga/
uen sy yem eyn drancē dat he ouer/
geuen yū spyken moest. ynd he gaf
van sich eyn vorsch der grysluch zo
sien was. mit onreynicheyden ynde
mit bloede besmet. **I**nde dae he syn
dracht sach. soe gruwelde yem daer
aff. ynde hey verwonderde sich seer
dat yt soe kelich ind onghestalt was
Inde sy sechden yem dat hey soe he/
lichen dracht gebeert hadde. vū dat
hey niet verkeiden enwolde die tyt
der dracht. **I**nde hey vraghede dye
meysteren. **W**as ich ouch also ghe/
stalt doe ich vā mynre moeder bu/
yck quaem. **I**nde sy antwoorden. jae
Inde daer vū beuail hey. dat men
syn dracht voeden solde in eynem
schoenen toern. ynde daer halden.
Dese visieringhe leest mē in geyn/
re chronicken. **M**er yt syn geschre/
uen dynge daer men geyn oisprūcē
off meyster aff weys. **D**aer nae
hadde **N**ero wonder wye grois yū
wie gestalt der brandt van Troey
was. ynde daer vū dede hey seuen
daghe ynde seuen nacht **K**ome ont/
stecken. **I**nde he lach ynd sach van
eynem hoeghen toern. ynde hey wa/
ert vervrouwet van der schoenheyt
des brands. ynd he lach ynde sancē
spotliche sancē in eynē schoenē cley/
de. **D**ese **N**ero als men in den
Chronicken leest. soe vischede hey
myt gulden netzen. **I**nde he was
ouch altyt veronledicht myt ghe/
sanghe. soe dat hey alle harpen/
speelte ynde orgenisten bouē ghincē
in kunstē. **H**ey nam eyn man zo

eynē wyne. ynde he waert van eynē
man ontsaen als van eynē wyf als
Drosius spricht. Mer dae dye vā ro
men syn raserie ynde dolheyt nyet
lenger verdragen mochten. soe lie/
pen sy onbestuyrlich zo ym. in iage
den yn vyl der stat. inde dae he sach
dat he nyet en solde moeghen ontga
en. soe scherpte he eynē stock bissende
mit den zende. ynde he durch stach
sich seluen daer mede. ynd alsus en
der he syn leuen. ydoch soe leest mē
anders wair dat yn dye volue ais/
sen. Inde dae dye van romē weder
gekeert warē. so vondē sy dē vorsch
verborghen in dē toern. ynd sy wor/
pen sy vyl der stat. ynd verkernden
sy. inde daerom heyst dye sijde van
der stat Lateranē. als erzlige saghe
daer dye vorsch verborghen was.

Eyn Exempel. .

In Cornelius des pays tzy
den quamen dye grieken yn
stailen der apostolen licha/
men. ynde voirden sy heimlich en/
wech. Mer dye duuelen dye in den
affgoden waren. worden getzwon/
gen durch die gotliche crafft dat sy
rieffen. D yr man van romen. Ro/
empe zo hulpe ynde weert. Want
men entvoirt vch vwer gode. Ind
vm dat die kerste verstonden dit vā
der apostolen lichamē. ind die hey/
den van eyren goden. soe vergader/
de sich zosamen eyn groysse meni/
chte van dē gelouigen ynd ouch vā
den ongheloengē. yn volgheden yn
nae. Ind dye grieken vruchten sich
ind worpē die lichamē d apostolen
in eynē puyz. mer dye kersten zoe/
ghen sy naemals daer weder vyss.
Mer Gregorius spricht. dat sy soe

groysse donre ind blyem vertueerde
ynd verstroyede. dat sy dye licham
moeste laissen vallen in dē puyz. in
dae dye kerste zwouelde welchs sen
te peters keim weren yn welch sente
paulus. soe gauē sy sich in yr gebede
in vastede. Soe wart yn geat wort
van dē hēmel. Die meiste keenre syn
des predigers. in die mijnste syn des
vischers. In alsus scheyde sy die ke/
enre vā eyn. in leyde sy in die kyrche
die welke gewyet was eynē ygheli/
chen in synē namē. Mer die and sa/
ghen dat der pays Siluester doe he
dye kyrche wolde wyen. dat he beyde
dye groysse keentre in dye cleyne myt
groysse weerdicheit woech in eynre
gewijche schaille. in dye eyn helst ley
de he in dye eyn kyrch. yn dye ander
in die and kyrch.

Exempel.
Gregorius schryfft in dialo/
go. dat in sent peters kyrch
daer syn licha leyt was eyn
mā d Agoncius hies. der seer oirmoe
dich yn bittlich was. in in d seluē kir
che was ein jonffrouwe die gichtich
yn lam was. also dat sy mit henden
ind mit voessen croeff. ind zoech yr
leede nae yr ouer dye eerde. ind als
sy lage gekede hadde sente peter vm
gesontheit. soe offenbairde he sich yr
in eynre visten. ynd sprach. Gancē
zo d offermā agoncius genoempt
ynd der sal dich gesont mache. Ind
dye jonffrouwe begonde sich seluen
zo trecken hier ynd daer durch al/
le dye kyrche. ynde begonde zo vra/
ghen weer d Agoncius weer. Inde
he quam yr zohant zo gemoit den
sy sochte. ynde sy sprach zo ym. Dit
se pastoer ynde vnse vader sente
Peter sendet mych zo dyr dat du
mych verlossen sulz van mynre

siecheyt. **H**e ant worde yr. **B**ist du van ym gesent. soe stant op. ind hey nam yr hant ynde hoijff sy op ynde sy wart gantz ghesont. soe dat in yr gheyn litzichē enbleeff van d' crāc veyt. **E**xempel.

Gregorius schrijft in dē sel. **G**uen boich. dat **G**alla eyn edel jonckfrouwe vā Romē dye **S**ymachus des ryckters dochter van Roem was. ind sy was zo eynē wyue gegeuen eynē man. ynde bynnē dem jair wart sy wedue. **I**n doe yr junckheyt ynd dat ryckdom eyschede dat sy weder hyllichen solde. soe loes sy meer gheystlichen zo hyllichen ynde mit gode vereyniget zo werdē. **W**elche brulofften mē beghint aen mit schreyen. **M**er men loempt daer mede zo der ewigher vrouwe. dan vnderwoyē zo syn den vleyschlichen brulofften dye al wegen begynnē mit vrouwen yē eynden mit schreyen. **I**nde vū dat dese ionffrouwe seer bernende was in dem lichām. soe begonde die meester zo saghen. **Y**t enweer dan dat sy sich weder leerde zo der ghenoechte van dem man dat sy vū die groisfen heitē solde regē dye natuer ein bart crijgen. **I**nd dit geschiede dair nae also. **M**er sy schuwede niet dye heilicheyt vā bussen. die dae lief hadde dye schoenheyt van bynnē. **I**nde sy enchaemde sich ouch niet al waert dat heilich ynd vngestalt dat der hemelsche brudegam niet lieff hadde. **I**nd alsus legger sy aff die werlichen cleyder. ynd sy begaff sich in eyn cloister by sent **p**eters monster. **I**nd daer diende sy gode lange tye in eynuelicheyt. mit gebeden. ynd mit almissen. **Z**o dē lesse so creege

sy den cancker in yr hoist. in sy sach vū eyre bedde twee lichter dye al tye lichten. want sy was eyn vū d' dynne des liches. soe haste sy nyet alkeyne die gheystliche duysternisse. mer ouch die lichameliche. **S**oe sach sy sent peter den apostel staen tusch en den twee lichten. neuten eyre bedde. **I**nd van rechter liefde wart sy vroelich ind sprach. **W**at is myn here. **S**yn myr myn sunde vergeuē. **I**nde he winckede yr mit dē heffde neder geneicht ind mit eynē vūlichen aengesicht. sprekende. **S**y syn d' vergeuē. **R**ome. **I**nd sy sprach. **i**ch bidde dat myn suster benedicta moes mit myr komen. **H**e antworde. **N**eyen. **M**er dese sal mit d' y come. **I**n sy seyde dit yr abbatissen. in sy starff mit yr des derde dages daer nae. **E**yn Exempel.

In dem seluen boich schrijft **G**regorius dat eyn puerster was der van eynē hyligen leuen geweest hadde. doe he zo synē doit quam. soe begōde he mit groisfer vroelicheyt zo roiffen yē sprach. **W**ilkeomen syn myn lieuen heren. **W**ilkeomen syn myn lieuen heren. **W**at verweerdiget yr vch zo komē zo eynem sulcken kleynen knechte. **I**ch come. **i**ch come. **i**ch danck vch. **i**ch danck vch. **S**oe vraghede sy yr dye by ym stonden zo weem he dit sechde. **H**e antworde yn al verwonderende. **E**nsiet yr niet dye hier ge/ komen syn dye hylighen apostolen **P**etrus ynde **P**aulus. **I**nde dae he dat noch weder sprach. soe voijr dye hylighe siele van dem lichaem. **E**nglige troyuelen off petrus yē paulus op eynē dach geleeden hain

de gaen op dat des duuels zoenerie
offensair werde. Soe dede men sy/
mon van dem bedde gaen. ynd der
doede jungelinc bleef al stille leg
gen. Mer sent peter stont van ver/
rens. ynde als he syn gebet gedaen
hadde. soe rieff he ynd sprach. Jon/
gelinc in dem naemen vns heren
iesu christi van Nazareth der ghe/
cruyricht is. stant op ynde wande/
le. Inde zohant soe stont der junte
linc leuendich op ynde wandelde.
Ind doe dat volck wolde Symon
steenen. soe sprach Petrus. Dat ys
yem genoech zo der pynen dat hey
bekenne dat hey in synre kunst ver/
wonnen sy. Want vnsse meister ha/
it vns gheleert dat wyr vur quaet
guet genē sulken. Symon antwor/
de. Peter ynde paulus yr sult wys/
sen dat vch nyet geschien sall dat yr
begheert. dat is. dat yr weerlich wer/
den sult vā martelien. Sy antwor/
den. Vns mois zo komen dat wyr
begheere. Mer dijr sal nummerme/
er wail syn. Want wat du sprijchs
dat is geloghen. Soe ghinc synō
als sent marcellus schrijft zo mar/
cellus huis der petrus discipel was
ynde bant vū groiffen hondt vur
dye doer vūc huys. ynd sprach
Nu sall vū en off Petrus der zo
dyr plecht zo komen. sall moeghen
in komen. Yn kortze tyt daer nae.
quam petrus ynd machte ein cruy/
ze. ynde ontbanc den hond. ind der
hond was all dem volck guedertie/
ren. behaluen symon. inde he greef/
fen ynde warpen zo der eerden vū/
der sich. ynde wolt yn worgghen ynd
doit bijsen. Mer petrus quam da/
er zo geloeffen ynde rieff zo dē hor/
de dat hey yn nyet quetst. Inde der

hondt enquetste syn lijchaem nyet.
mer he zo rijss yem alle syn cleyder
also dat hey nacket bleeff. inde dat
volck ynde sunderlinghe dye kyn/
der liepen mit dem hōnde nae symō
soe langhe dat sy yn yys der star die
uen als die hōnde cyn wolff jaghen.
Inde vū dat hey dese schande nyet
verdraghen enmochte. soe offensa/
erde hey sich in eynem gantzen jair
nyet. Inde dae Marcellus dese mi/
rackel sach. soe bleeff hey vortan by
sente peter. Inde daer nae quam sy
mon weder. ynde wart euer in Ne/
roens vrientschafft ontfanghen. in
als Leo spricht. soe versamelde sy/
mon all dat volck. ynde sprach dat
hey swaerlichen were veruolget vā
den Galileeschen. ynde dat hey dye
stat dye hey plach zo kwaren daer
vū laiffen wolde. ynde hey setzede
eynen dach dat hey zo hymmel va/
ren wolde. want hey enwolde nyet
lenger op der eerden wanderē. Vp
den dach den hey gesetst hadde. als
Linus spricht. so ghinc hey op ey/
nen hoeghen toern. ynde hey hadde
sich ghecroent mit lauren boemen.
ynde spranc aff ynde begonde zo
vliegghen. Dae sprach Paulus zo
sente peter. Myr gebert zo beden.
ynde dyr zo gebieden. Inde Nero
sprach. Dat is eyn wairastrich man
mer yr sijt bedrieggher ynde verley/
der. Petrus sprach zo paulus. Pau/
le heff op dyn hoefft ynde such. ynd
dae he syn hoefft op gebert hadde.
ynd hey Symon sach vliegghen. soe
sprach hey zo petern. Petre wat hey
des du. volbringhe dat du begonnē
hais. want christus roeffet vns nu.
Soe sprach petrus. Ich besweere
vch engghel des duuels. die yn in der

lucht draghet durch vnsen heren iesum Christum dat yr yn nyet meer draghet. mer dat yr yn laisset vallē. Inde zobant liessen sy yn. ynde he viel ynde brach syn hals yn starff. Soe dit Nero herde. soe was hey rouwich dat hey eyn sulchen man verloren hadde. Inde he sprach zo den apostolē. yr hede myt ein quade vermoedich hertze gemacht. ynde daerom werde ich vch doeden myt eynem quaedem exempel. Bis her zo spricht leo. In Nero gaff die apostolen in Paulinus hant. der eyn grois edel man was. Ind paulinus leuerde sy in mamertinus bewaringh. vnder deser zweyer ritter sorghe processus ynd martinianus. Inde petrus bekeerde dese twee ritter. ynde dairom deden sy den kerker op ynde liessen sy vrij ewech gaen. Inde dairom nae der apostolen doit. soe lies Paulinus processum ynde Martinianum vur sich brenghen. ynde als hey vernam dat sy kersten waren. soe dede hey sy onthoeffden. ynde dye broeder baden petrum dat hey van daer ghinge. In als he nyet enwech gaen wolde. soe waert hey nochtans verwonnen durch yr gekede dat he enwech ginc. Inde als hey gekomen was zo der portzen als Leo ynde linus beguyghen. zo der stat dye men nu noept Marien zo der passien. soe sach hey christum gegen ym komen ynd hey sprach. Here waer ghees du. Hey antworde ym. Ich gaen zo Romen ym weder gecruyzticht zo werde. Inde petrus sprach. Here salst du euer werden gecruyzticht. Ser here atworde. jae ich. Petrus sprach. Daerom sal ich weder keren dat ich

mit dyr moeghe werde gecruyzticht. Sae hey dit gesacht hadde soe vo. ijr der here zo hemel. Inde dae petrus dit verstont van synre passie. soe keerde hey weder. Inde als hey dit den broederen gesacht hadde. soe waert hey van Neroens knecht geuanghen. ynde waert geleyt vur de vaigt Agrippa. ynde syn aengesicht is worden als linus schrijft clær als dye sonne. Inde Agrippa sprach zo yem. Bist du der mā der sich. verrouwet dat du vrouwen scheydes van yren mannē vnder dem volck. Inde petrus straipte yn ynd sprach dat he sich verrouwede in vns heren cruytze. Sae beuail he dat mē peter als eyn vremden man solde cruytighen. Mer ym dat Paulus was eyn burgker van Romen. soe dede hey yem syn hoefft aff slaen. Van deser sentencien spricht dominus zo Thymotheus van paulus doit mit desen woirtē allus. D myn broeder Thymothee. Heddes du gesien dye vechtynghe eyrs eyndes. soe soldes du in onmacht gekomen syn van droeuicheyt ynd van rouwen. Weer soldes niet schrien in der vre. als entgegghen sy dat ghebot der sentencien gegaen was. dat men petrum cruytighen soldes. ynd paulus onthoeffden. Sae haddes du gesien dye scharen van den joede ynde van den heyden dat sy se slogē ynde bespeyden in yr aengesichte. Mer doe dye verueerliche tyt quas dat sy gescheyden worden van eyn. soe bonden sy dye suylen der werelt nyet sonder groys gesicht ynd schriē den broeder. Sae sprach paulus zo peter. Vrede sij mit dyr fundament der kyrchen. ynde herdde der

schaff ynde der lemer Christi. **I**nde petrus sprach zo paulus. **G**hae in vreden du prediger der gueder sedde myddeler ynd leydsman der gerechtigheyt ynde der selicheyt. **I**nde doe sy se van eyn ander gescheyde had den. soe volghede ich paulus myne meyster. want sy doeden sy nyet op eynre stat. **B**is her zo spricht Dionisius. **M**er Petrus als Leo ynde Marcellus gezuyghen. dae he zo dem cruytze quam soe sprach hey. **V**m dat myn god van dem hemel in dat eertrijch neder quam. soe waert hey recht opwart in dem cruytze verhaue. **M**er mich den he va dem eertrijch zo dem hymmel sych weerdighet zo roiffen. soe sal myn cruytz dat heest in der eerden neder haen. ynde dye voesse op waert zo dem hymmel. **W**ant ich ben nyet weerdich in dem cruytz zo hangen als myn here **J**hesus christus dede. **D**aerom keert myne cruytze dat vnderste opwaert. **S**ae keerden sy dat cruytze vnt. ynde hechten dye voesse opwart. ynde dye hende nederwart. **S**ae waert alle dat volck verweket myt onweerdicheyt ynde zorn entgegghen Nero ynde synen vaigt ynde wolden sy doeden ynde den apostel sente Peter verloesen. **M**er hey badt sy dat sy syn passien nyet hynderen enwolden. **I**nde als spreken Egesippus ynde linus. soe dede vns here op die ougen der schreyeden. **I**nd sy sagghen daer engele staen mit croenen van rosen ynd van lilien gemacht. ind petrum an dem cruytze by yn staen. ynde hey ontfinck eyn boich van Christus daer hey in laiff dye woirt die hey sprach

Doe begonde petrus als Egesippus gezuyghet van dem cruytze zo spreken. **H**ere ich hain begheert dyr zo volghen. mer ich enwolt niet recht opwart gecruytzicht werde. want du byst alzyt recht ynd hoech. **M**er wyr syn kyndere des eyersten mynsche der syn heest neder senckte in dye eerden. **I**nde syn vatte beczeycht wail dye gedaente d mynschlicher geboerte. want wyr werde also geboren dat wyr schynen alzyt bereidt in dye eerde neder zo vallen. **D**uch soe is verwandelt dye onderscheyt dat dye werlt meynt. dat dat recht sy. dat doch loyrt off lyncs is. here du bis myr alle dynck. alle dat du bist. dat bist du myr gantz. yn nyet anders behaluen du alleyn. **I**ch danck dyr mit alle mynen gheyst daer ich mede leue. ynde daer ich mede verstaen. ynd daer ich mede aen roeff. **I**n desen worden werde noch zwae ander reden gheroert. waerom dat hey nyet enwolt recht opwart gecruytzicht syn. **S**ae petrus sach dat dye ghelouighen syn glorie gesien hadden. soe danckede hey gode. ynde hey kenail sy gode. **I**nde also gaff hey op synen geyst. **S**aer nae quamen twee broedere. Marcellus ynde Apuleus sent peters jongher. ynde deden syn lijch aem van dem cruytze. ynde sy bal senden yt mit menicherhande salue ynd begroeuent eerlich mit veel anderen kersten mynschen dye sent peter keert hadde. **C**ysidous in de boich va d geboert in de doit d billigen schrijft alsus. **P**etrus nae dem als he gesticht hadde die kyrck van antiochien vnd de keyser Claudius

ynd gestouen syn. Ind daer op sa/
ghen erlige dat sy op eynē dach ge/
stouen syn. mer dae' dat eyn ja/
ir vm was. Sent hieronimus spr/
icht ynd by nae alle dye ander
helligē leerer dye hier vā schri/
uen syn eyns. dat sy op eynen
dach in op dat selue jair gelede
hain. als ouch dionisius cleer
liche beschriefft in synre epistel.
Inde leo d'pays in eynre ser/
moē. Vyr meynē nyet dat yt
sunder sachs gheschiet is dat sy
op eynē dach. in in eynre stat.
eyns tyrās sentēcie entfanghē
hain. Sy hain op eynen dach
gelede. vm dat sy zosamē mo/
chte zo xpūs komē. in in einre
stat op dat rome eijre gein ot
brech. in vnd eynē tyran. vm

dat sy beide steruē solde mit glicher
wreetheyt. in hier vm is yn der dach
gewijst op dat loen. die stat vur yr
glorie. in der tyran vur yr doeghet
Dit secht leo. In al warē sy gedoit
op eynē dach yn in eynre vic. noch.
tā warē sy niet gedoit der eyn by dē
anderē. mer verscheidē. Wāt al spr/
icht Leo dat sy in eynre stat gedoit
syn. dat is alsus zo. verstain. dat sy
al beyde zo rome gedoit syn. in wie
wail sy op eynē dach gestouē syn.
nochtans ordinierde gregorius dat
der dach sundlinge solde zo behoere
sent peter in dē ampt yn dienste der
kyrche. in dat mē des anderē daghes
haldē solde sent paulus gedechtnis
se. wāt op dē dach sent peters kyrche
gewyēt wart. in vm dat sent Peter
groisser is in weerdicheyde. ind vm
dat he bekert was alre eijrst. in ouch
vm dat he der ouerste ynd der eyrste
zo Rome was.

Die legende vā sent Paulus dē apostel.

Paulus d'apostel leet veel vernol/
ginge nae dem als he
bekeret was als sy by
larinus kortslich nocht
ind spricht. Paulus der apostel was
ert in philippis mit roide geslaegē
ynd wart in den kercker geleyt. ynd
in eyn stock geleyt mit synen voes/
sen. zo lifieren wart he gesteent. zo
icomien ynde zo thessalonien waert
he gejaget van den quaden. zo ephe
sien wart he den wylden beesten ge
geuen. zo damasco wart he vyl ge/
laissen ouer dye muer in eynre mā/
den. zo ierusalem wart he geslagen
ynd zo dem ordel gebracht ynd ge
bonden. ind nae synem lijff verspye
het. zo cesarien wart hey gekerckert
ynd mit lelichen woirden aengegā
gen. Soe he zo ytalien voijt myt
scheffe. soe was he by na verdronckē